

Jeugdwijding

De jeugdwijding wordt gegeven als het kind de leeftijd van veertien jaar bereikt heeft. Rondom die tijd beginnen de pubertijdjaren. Het is de tijd waar de meest grote veranderingen plaats vinden in het lange proces naar het volwassen worden zowel in lichamelijk als in geestelijk opzicht. Het lichaam groeit naar volwassenheid, het verandert in alle opzichten. Maar niet alleen uiterlijk, ook innerlijk vinden er grote veranderingen plaats. Het is een roerige periode voor het kind, maar zeker ook voor de ouders en opvoeders. In de confrontaties met zijn omgeving is het op zoek naar zichzelf: wie ben ik eigenlijk, wat wil ik, hoe sta ik in de wereld. En zoals de doop gegeven wordt wanneer het kind zijn leven begint in het lichaam, zo wordt de jeugdwijding gegeven wanneer het eigen zielenleven zich gaat ontwikkelen.

De jeugdwijding is te vergelijken met het vormsel in de Rooms- Katholieke Kerk. Een minder gebruikelijke term is 'confirmatie'. Oorspronkelijk was het vormsel bij de christelijke inwijdingsrite verbonden met de doop en de eucharistie. Het vond plaats na de doop. Door handoplegging en zalving met gewijde olie ontving de gedoopte, als gave van de Heilige Geest, de kracht om het geloof standvastig te belijden. Het uitspreken van de geloofsbelijdenis hoorde hierbij. Het werd gezien als een bevestiging (Latijn: confirmatio-bevestiging, bekrachtiging) van wat in de doop gegeven was als gave van de Heilige Geest. Dan pas kon je als volwaardig lid van de kerk deelnemen aan de eucharistie. En in wezen is dat nog steeds zo.

Evenmin als de dopeling zal ook de jeugdwijding niet automatisch lid zijn van deze kerk. Hij of zij spreekt geen belijdenis of belofte uit. Het lid worden is en blijft altijd een vrij besluit van de volwassene. Maar vanaf de jeugdwijding kan deelgenomen worden aan de mensenwijdingsdienst en de communie. Dit geldt ook voor andere veertienjarigen.

De jeugdwijding is een merkpaal niet alleen in het leven van het kind dat bezig is zijn kinderjaren achter zich te laten, maar ook in dat van de ouders; ze zullen zich moeten heroriënteren in hun religieuze houding tot hun kind. De leiding die ze tot dan toe hierin gaven zal een andere kleur moeten gaan krijgen. Het kind begint volwassen te worden. Het is daarom goed als ouders en kind in onderling vertrouwen samen tot dit besluit kunnen komen.

Als voorwaarde voor de jeugdwijding geldt in de eerste plaats dat het kind gedoopt moet zijn in de Christengemeenschap of een andere christelijke kerk (want de Christengemeenschap erkent ook de doop van de andere kerken). Is het kind niet gedoopt, dan wordt dit alsnog in de Christengemeenschap gedaan. Voorts is het nodig dat er een religieuze basis gelegd is bij het kind, want voor het opnemen van een sacrament is dit een vereiste. In de Christengemeenschap worden hiertoe vanaf het zevende jaar godsdienstlessen gegeven; verder gaat het kind regelmatig naar de zondagsdienst voor kinderen die meestal voorafgaand aan de mensenwijdingsdienst gehouden wordt. De directe voorbereiding op de jeugdwijding duurt ongeveer anderhalf jaar.

Het sacrament van de jeugdwijding vindt plaats in de Paastijd, in de veertig dagen tussen Pasen en Hemelvaart, en bij voorkeur op een zondag. Ook hier is het belangrijk dat niet alleen ouders, familie en peten erbij aanwezig zijn, maar dat ook de gemeente getuige kan zijn van dit gebeuren. Zij is immers, om met Paulus te spreken, het lichaam van Christus.

Wat gebeurt er...

De jeugdwijding bestaat uit twee delen: het ritueel voor de jeugdwijding en de mensenwijdingsdienst, waarbij de kinderen voor het eerst de communie ontvangen. De gemeente zelf ziet hier voor deze keer vanaf om de jeugdwijdingen hierin alle ruimte te geven.

De gemeente neemt plaats. De kaarsen op het altaar worden aangestoken. De priester komt samen met twee ministranten binnen. Hij draagt de kelk met daarop het schaaltje met brood, de zogenoemde pateen. Ze gaan met hun gezicht naar het altaar staan. De kelk en pateen worden op het altaar geplaatst. Bij binnenkomst wordt de jeugdwijdingen de hand gereikt door een andere priester met een kort woord waarin over het gewicht van dit ogenblik gesproken wordt. Ze nemen vooraan plaats. De priester wendt zich tot hen en spreekt de beginwoorden van het ritueel. Hij herhaalt de woorden, die bij het binnenkomen gesproken werden. Hij legt uit dat tot nu toe de ouders en leraren, in de ruimste zin van het woord, hen zijn voorgedaan in een leven met Jezus Christus. De celebrant wendt zich tot het altaar. In het volgende wordt in een gebed het beeld van Christus vergroot en ruim gemaakt. Hierna wordt een deel uit het hogepriesterlijke gebed (Joh. 17) voorgelezen: een afscheidsgebed van Jezus met een voorbede aan de Vader voor de mensen die zich met hem verbonden hebben. Dit wordt uitgesproken op de vooravond van zijn dood, waarin hij op de grensovergang stond van deze wereld en de wereld van de Vader; de jeugdwijding is ook een grensovergang.

Na dit deel vindt de zegening plaats, waarin de bede uitgesproken wordt dat de Christusgeest, die in de kinderjaren werkzaam geweest is, ook in het verdere verloop van het leven van de jeugdwijdingen opgenomen moge worden. Vervolgens houdt de priester een korte toespraak voor de jeugdwijdingen. Als afsluiting van dit gedeelte van de jeugdwijding worden er nog enkele samenvattende zinnen gezegd. Dan klinkt er muziek.

Nu volgt de overgang naar de mensenwijdingsdienst. In dit gedeelte draagt de priester andere gewaden. In het eerste deel bestaat dat uit een rode talaar met daaroverheen een kort wit koorhemd met de rode priesterlijke stola, vanwege de Paastijd. De priester legt deze gewaden voor iedereen zichtbaar af. Daarvoor in de plaats komt de zwarte talaar, die de priester normaal gesproken onder zijn gewaden draagt. Deze talaar is een aansluitend lang gewaad dat als beeld staat voor het fysieke lichaam, dat aan de dood gebonden is. Daaroverheen komt een lang wit gewaad, de alba, een rode gordel, de stola en de kazuifel in de kleuren van de Paastijd. Deze hele handeling heeft een speciale betekenis. In de jeugdwijding wordt gesproken over Christus die de dood overwon; dat wil zeggen dat hij het fysieke lichaam een nieuw leven gegeven heeft, zodat het niet meer aan de aarde gebonden is: hij heeft het als het ware doorlicht en uit de materie opgeheven. Bij zonsopgang en – ondergang kleurt de hemel rood: licht doordringt de materie, de stof en waterdeeltjes in de lucht. Zo kunnen we in het rood van de talaar bij de jeugdwijding een beeld van de toekomstige, vergeestelijkte mens beleven. Het zwart van de dood heeft zijn angel verloren.

In de mensenwijdingsdienst ontvangen de jeugdwijdingen voor het eerst de communie met brood, wijn en de zegen van vrede. Als de dienst beëindigd is, richt de priester nog een slotwoord tot hen. Hierna worden ze naar buiten geleid door de andere priester.